SUOMEN LUONNON-SUOJELULIITTO
PIRKANMAAN PIIRI

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry
Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs.
33200 TAMPERE
pirkanmaa@sll.fi
040 930 4118

Mielipide
20.10.2026

Suomen luonnonsuojeluliiton Mäntän seudun yhdistys ry
Sirkku Polvinen, puheenjohtaja
Rullamiehenkatu 14
35800 Mänttä
p. 050 373 1283

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20, 13035 LVV
kirjaamo@lvv.fi

Mänttä-Vilppulan kaupunki, Kaavoituspalvelut
Seppälän puistotie 15, 35800 Mänttä
kaupunki@manttavilppula.fi

Viite: LVV-U/104431/2026

Asia: Mielipide seuraavista asiakirjoista:

- Ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Mustanlahden Datakeskus Oy, Mustanlahden datakeskushanke, Mänttä-Vilppula (YVA-ohjelma 11.9.2026)
- Keskustaajaman osayleiskaavan muutos Mustanlahden datakeskuksen alueella, Y7 (osallistumis- ja arviointisuunnitelma 14.9.2026)
- Mustanlahden datakeskuksen asemakaava, A1358 (osallistumis- ja arviointisuunnitelma 14.9.2026)

Mielipide koskee kaikkia kolmea asiakirjaa. Kunkin kohdan otsikossa on merkitty, mitä menettelyä se koskee. Lähetämme saman mielipiteen sekä yhteysviranomaiselle että kaupungille, koska kaavojen vaikutusten arvioinnissa käytetään lähtökohtaisesti samoja selvityksiä kuin YVA-menettelyssä (YVA-ohjelma s. 62). YVA-ohjelman puutteet koskevat siis myös kaavoja. Pyydämme, että mielipide käsitellään sekä yhteysviranomaisen lausunnossa että kummankin kaavan vastineissa.

Mielipide, Mustanlahden datakeskushankkeen YVA-ohjelma sekä kaavojen OAS:t (Y7 ja A1358)

Johdanto

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Mäntän seudun yhdistys ry ovat kaavojen osallisia (OAS s. 14) ja hankkeen YVA-seurantaryhmän jäseniä (YVA-ohjelma s. 46).

Hanke muuttaisi noin 40–45 hehtaaria metsää pysyvästi rakennetuksi alueeksi Mäntänvuoren Natura 2000 -alueen (FI0331002) viereen. YVA-ohjelma toteaa itse, että Natura-alueen "ekologinen tila ja suojeluarvot muodostavat matalan arviointikynnyksen hankkeen vaikutuksille" (s. 72) ja että metsä luonnonvarana "menetetään hankealueelta käytännössä pysyvästi" (s. 123). Ohjelman oma vaikutusluokittelu ei kuitenkaan vastaa näitä toteamuksia: sekä Natura-vaikutukset että luonnonvaravaikutukset on luokiteltu todennäköisesti ei merkittäviksi (s. 92–93).

Kannanottomme koskevat sitä, tuottavatko suunnitellut selvitykset riittävän tiedon hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista ja kohtuullisista vaihtoehdoista, kuten YVA-lainsäädäntö edellyttää (YVA-ohjelma s. 38), ja perustuvatko kaavat alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämiin riittäviin selvityksiin.

1. Natura-arvioinnin on perustuttava maastoselvityksiin (YVA; koskee myös Y7:ää ja A1358:aa)

Mäntänvuoren Natura-alue (284 ha) alkaa hankealueen etelärajan tuntumasta (YVA-ohjelma s. 72). Natura-alueen suojeluperusteina on viisi luontodirektiivin luontotyyppiä: humuspitoiset järvet ja lammet (3160), boreaaliset luonnonmetsät (9010), boreaaliset lehdot (9050), harjumuodostumien metsäiset luontotyypit (9060) ja puustoiset suot (91D0). Tietolomakkeen kohdassa 3.2 mainitaan pikkusieppo ja viirupöllö ja kohdassa 3.3 neljä kääpälajia (Natura-tietolomake FI0331002).

Hankealueen valumavedet laskevat Helikanojaa pitkin Natura-alueen läpi Riihosjärveen. Matkaa uomaa pitkin on alle 400 metriä (YVA-ohjelma s. 75). Alue on myös yksityinen luonnonsuojelualue (YSA040078) ja geenireservimetsä (s. 72), ja välittömässä läheisyydessä on maakunnallisesti arvokas lintualue MAALI 710140 Mäntänvuori (s. 66).

YVA-menettelyn yhteydessä tehdään luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi (YVA-ohjelma s. 72 ja 114). Ohjelman mukaan arviointi kuitenkin "perustuu erityisesti olemassa olevaan tausta-aineistoon", kuten tietolomakkeeseen, paikkatietoihin ja Lajitietokeskuksen havaintoihin (s. 72 ja 115). Ohjelma ei mainitse maastotöitä Natura-alueen puolella. Lisäksi Natura-vaikutukset on jo ohjelmavaiheessa luokiteltu todennäköisesti ei merkittäviksi (s. 92–93), vaikka ohjelma itse toteaa arviointikynnyksen matalaksi (s. 72).

Esitämme, että:

1. Natura-vaikutukset luokitellaan ohjelmavaiheessa todennäköisesti merkittäviksi, kunnes Natura-arviointi toisin osoittaa.
2. Natura-arviointia varten tehdään maastoselvitys myös Natura-alueella, ainakin hankealueen vastaisella rajavyöhykkeellä, Helikanojan varrella Riihosjärveen asti sekä melun ja valon leviämisalueella. Selvityksessä kartoitetaan suojeluperusteena olevien luontotyyppien ja lajien sijainti ja tila.
3. Helikanojan ja Riihosjärven vedenlaadun ja virtaamien lähtötaso mitataan ennen rakentamista. Ohjelma itse suosittelee vesinäytteitä ennen rakentamista (s. 76); lähtötaso tarvitaan jo Natura-arviointiin. Lisäksi esitetään rakentamisen aikainen vesienhallintasuunnitelma, josta käy ilmi, miten kiintoaineen ja ravinteiden kulkeutuminen Helikanojaan estetään.
4. Arvioinnissa käsitellään kaikki vaikutusreitit:
    - vesitalous: hulevedet, hankealueen ojitettujen turvemaiden (s. 78) ojat ja niiden muutokset, rakentamisaikainen kiintoaine ja ravinteet eroosioherkältä hiesumaalta (s. 80), polttoainevuodot ja sammutusvedet
    - reunavaikutukset: puuston poisto rajan tuntumasta muuttaa pienilmastoa, tuulisuutta ja valoisuutta Natura-alueen puolella, mikä on olennaista luonnonmetsille ja lehdoille (9010, 9050) sekä tietolomakkeen kääpälajeille
    - valo: ohjelma tunnistaa valaistuksen vaikutuksen Natura-alueeseen (s. 114)
    - melu: 210–330 varavoimakonetta (VE1), jotka häiriötilanteessa käyvät yhtä aikaa täydellä teholla 24–48 tuntia (s. 18 ja 28)
    - tietolomakkeen lajit, pikkusieppo ja viirupöllö. Suomen 4. lintuatlaksen (2022–2025) tulosten mukaan lajit pesivät seudulla edelleen: pikkusiepon pesintä on varma ruuduissa 688:337 (Mänttä) ja 688:338 (Raja-aho), ja viirupöllön pesintä on todennäköinen ruudussa 688:338. Atlasruutu on kuitenkin 10 × 10 kilometriä, eivätkä tulokset kerro, missä pesät ja reviirit sijaitsevat suhteessa hankealueeseen. Viirupöllön reviiri voi ulottua hankealueelle (YVA-ohjelma s. 114). Ohjelman linnustoselvitykset rajautuvat kuitenkin hankealueelle, ja pesimälinnustoselvitys tehdään touko–kesäkuussa (s. 66–67), jolloin viirupöllön soidinaika on jo ohi. Ohjelma ei kuvaa, miten pöllöt selvitetään. Vaikutusten merkittävyyden arvioimiseksi lajien pesäpaikat ja reviirit on selvitettävä maastossa ainakin rajavyöhykkeellä, Helikanojan varrella Riihosjärveen asti sekä melun ja valon leviämisalueella. Viirupöllöt on kartoitettava erikseen lajin soidinaikaan varhain keväällä. Selvitystä ei voi korvata pelkällä tausta-aineistolla.

5. Natura-arvioinnin tulokset esitetään YVA-selostuksessa, ja niistä pyydetään luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto. YVA-menettelyssä lausunto sisällytetään yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään (luonnonsuojelulaki 35 § 4 mom.). Kaavojen osalta (Y7 ja A1358) tulokset on esitettävä viimeistään kaavaluonnosvaiheessa (ks. kohta 7).

2. Metsän pysyvä menetys ja energiankulutus on arvioitava merkittävinä vaikutuksina (YVA; koskee myös Y7:ää ja A1358:aa)

YVA-ohjelman mukaan rakentaminen voi estää metsän uusiutumisen käytännössä kokonaan, metsä luonnonvarana menetetään hankealueelta käytännössä pysyvästi, ja vaikutuksia voidaan pitää "merkittävinä ja osin peruuttamattomina" (s. 122–123). Ohjelma toteaa myös, että metsäalue on hiilivarasto ja -nielu ja että metsämaan orgaaninen aines on merkittävä maaperän hiilivarasto (s. 83). Hankealueella on ojitettua saraturvetta (s. 78).

Silti vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen on luokiteltu todennäköisesti ei merkittäviksi energiankulutusta lukuun ottamatta (s. 93). Luokittelu on ristiriidassa ohjelman oman arvion kanssa.

Hankkeen sähkönkulutus olisi enintään 4,6 TWh vuodessa vaihtoehdossa VE1 ja noin 2,8 TWh vuodessa vaihtoehdossa VE2 (s. 21). Hukkalämmön hyödyntäminen on mainittu todennäköisesti merkittävissä ilmastovaikutuksissa (s. 13), ja ohjelman mukaan datakeskusten hukkalämmön hyödyntämistä on tarkasteltava (s. 33). Selvityslistalla (s. 87–88) ei kuitenkaan ole hukkalämmön tarkastelua.

Esitämme, että:

1. metsän pysyvä menetys luokitellaan todennäköisesti merkittäväksi vaikutukseksi ja arvioidaan sen mukaisella tarkkuudella
2. hiilijalanjälkilaskentaan sisällytetään maankäytön muutos: puuston ja maaperän, myös ojitetun turvemaan, hiilivaraston menetys sekä menetetty hiilinielu koko hankkeen käyttöiän ajalta, vaihtoehdoittain
3. hukkalämmön hyödyntämisestä tehdään konkreettinen tarkastelu (mahdolliset vastaanottajat, etäisyydet, hyödynnettävä osuus) vaihtoehdoittain. Energiatehokkuuslain mukaan uudelle datakeskukselle, jonka nimellinen kokonaisenergiapanos on yli megawatti, on tehtävä hukkalämmön käyttöä koskeva kustannus-hyötyanalyysi ja ilmoitettava siitä Energiavirastolle ennen rakennustöiden aloittamista (energiatehokkuuslaki 27 b § 4 mom. ja 29 §, muutettu lailla 1382/2025). Hankkeen kunkin rakennuksen sähköteho on noin 53 MW (YVA-ohjelma s. 21). Analyysi on tehtävä YVA-menettelyn aikana ja sen tulokset esitettävä YVA-selostuksessa, ja menettely on lisättävä ohjelman lupaluetteloon (luku 2.4).
4. kaavojen (Y7 ja A1358) selvityslistaa täydennetään vastaavasti. OAS:issa on nyt vain hiilijalanjälkilaskenta (OAS s. 12), eikä hukkalämpöä mainita.

3. Haitat on ensin vältettävä, ja jäljelle jäävä heikennys hyvitettävä (YVA; koskee myös Y7:ää ja A1358:aa)

YVA-ohjelma toteaa itse, että vaikka puusto voidaan korvata esimerkiksi istutuksilla hankkeen ulkopuolisilla alueilla, "tämä ei korvaa paikallisesti menetettyä metsäekosysteemiä eikä alueen alkuperäisiä luonnonolosuhteita" (s. 122). Ohjelmassa ei kuitenkaan käsitellä

luontoarvojen heikennyksen hyvittämistä eli ekologista kompensaatiota, eikä siinä esitetä, miten metsän pysyvää menetystä vähennettäisiin tai hyvitettäisiin.

Arviointiselostuksessa on esitettävä toimet, joilla merkittäviä haitallisia vaikutuksia vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan (YVA-asetus 277/2017, 4 § 1 mom. 10 kohta; YVA-ohjelma s. 40). Luonnonsuojelulain määritelmän mukaan ekologisessa kompensaatiossa heikennyksiä on ensin vältettävä, sitten minimoitava ja mahdollisuuksien mukaan heikentynyt tila ennallistettava, ja vasta jäljelle jäävät heikennykset hyvitetään (luonnonsuojelulaki 9/2023, 3 § 5 kohta). Vapaaehtoisesta ekologisesta kompensaatiosta säädetään lain 11 luvussa.

Esitämme, että:

1. YVA-selostuksessa esitetään haittojen hallinta järjestyksessä: ensin haittojen välttäminen (esimerkiksi rakentamaton suojavyöhyke Natura-alueen ja Helikanojan varteen, ks. kohta 4), sitten niiden vähentäminen, ja vasta viimeisenä jäljelle jäävän heikennyksen hyvittäminen
2. jäljelle jäävän heikennyksen määrä arvioidaan vaihtoehdoittain (luontotyypit, pinta-ala ja laatu), jotta hyvitystarve voidaan määrittää
3. hankkeesta vastaava kertoo YVA-selostuksessa, sitoutuuko se täysimääräiseen ekologiseen kompensaatioon luonnonsuojelulain mukaisesti, ja millä toimilla ja missä hyvitys toteutettaisiin
4. selostuksessa todetaan, että hyvitys- tai lieventämistoimia ei käytetä perusteena sille, että Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan ei-merkittäviksi. Natura-alueiden heikentämisen korvaaminen on erillinen poikkeusmenettely. (luonnonsuojelulaki 39 §; luontodirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohta; EU-tuomioistuimen tuomio C-323/17, People Over Wind, 12.4.2018).
5. kaavojen (Y7 ja A1358) OAS:eissa kerrotaan, miten haittojen välttäminen otetaan huomioon kaavaratkaisussa ja miten mahdollinen hyvitys sidotaan kaavoitukseen.

4. Vaihtoehdot eivät eroa rajaukseltaan eivätkä pinta-alaltaan (YVA; koskee myös Y7:ää ja A1358:aa)

YVA-ohjelman hankevaihtoehdot VE1 ja VE2 sijoittuvat molemmat samalle noin 40 hehtaarin alueelle. Vaihtoehtojen määritelmät eroavat vain rakennusten määrässä: enintään 10 tai 6 datakeskusrakennusta (s. 15). Ohjelma toteaa itse, että vaihtoehdot voivat erota esimerkiksi rakennusten sijoittelun ja vesienhallinnan osalta ja että vaihtoehtojen tulee olla aidosti vertailukelpoisia (s. 86). Arvioitavien vaihtoehtojen on oltava hankkeen kannalta kohtuullisia ja varteenotettavia (YVA-asetus 277/2017, 3 § 1 mom. 2 kohta; YVA-ohjelma s. 38).

Alustavissa luonnoksissa vaihtoehdot eroavat myös sijoittelultaan. VE1:ssä rakennuksia on koko hankealueella, myös sen eteläosassa lähellä Natura-aluetta ja Helikanojan alkupäätä. VE2:ssa rakennukset on sijoitettu hankealueen pohjoisosaan, ja eteläosa on jätetty ilman rakennuksia (kuvat 3 ja 4, s. 16–17). Ero ei kuitenkaan näy vaihtoehtojen määritelmissä: molemmat on rajattu samalle noin 40 hehtaarin hankealueelle, joka aidataan kokonaan (s. 15–16). Ohjelmassa ei kerrota, jääkö VE2:n eteläosa metsäksi vai käytetäänkö se esimerkiksi teihin, piha-alueisiin tai vesienhallintaan. Koska luonnokset ovat alustavia, vertailu ei osoita, voidaanko merkittäviä haittoja välttää.

Esitämme, että YVA-ohjelmaa täydennetään ainakin vaihtoehdolla, jossa:

1. Natura-alueen vastainen reuna ja Helikanojan varsi jätetään rakentamattomaksi suojavyöhykkeeksi, jonka leveys perustellaan reunavaikutusten ja Natura-arvioinnin tulosten perusteella, ja
2. pienempi rakennusmäärä (VE2) toteutetaan myös pienemmällä pinta-alalla siten, että alustavassa luonnoksessa rakentamatta jäävä eteläosa rajataan pois hankealueesta, eikä sinne kohdisteta hakkuita, aitaamista eikä rakenteita.

Kaavat (ensisijaisesti Y7). Y7:n tavoitteena on "määrittää, onko alueelle mahdollista sijoittaa sähköintensiivistä tuotantotoimintaa" (Y7 s. 5), mutta kaavoitussopimus on jo hyväksytty (kaupunginhallitus 1.6.2026 § 154, OAS s. 4), eikä OAS mainitse vaihtoehtoja. Esitämme, että osayleiskaavaan tehdään vaihtoehtotarkastelu, jossa hyödynnetään YVA:n vaihtoehtoja, ja että OAS:ssa kuvataan, miten tarkastelun tulos vaikuttaa asemakaavan rajaukseen ja rakentamisen määrään. (alueidenkäyttölaki 42 §; maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999, 17 §: yleiskaavan selostuksessa esitetään esillä olleet vaihtoehdot)

5. Ohjelman tunnistamille vaikutuksille ei ole selvitystä (YVA; koskee myös Y7:ää ja A1358:aa)

YVA-ohjelma tunnistaa useita vaikutuksia, joille selvityslistalla (s. 87–88) ei ole vastaavaa selvitystä:

Vaikutus	Mitä YVA-ohjelma toteaa	Esitämme
Ekologiset yhteydet	Alue voi toimia ekologisena yhteytenä; metsät voivat toimia yhteyksinä Natura-alueen ja ympäröivien metsien välillä (s. 75 ja 83).	Ekologisten yhteyksien selvitys.
Valo	Valaistus voi vaikuttaa Natura-alueeseen ja sen kasvillisuuteen (s. 114); viiksisiipat karttavat valoisia alueita (s. 108).	Valaistussuunnitelma ja valon leviämisen tarkastelu Natura-alueen suuntaan.
Melu Natura- ja MAALI-alueella	Melun vaikutuksia suojeluperusteisiin tarkastellaan (s. 56).	Meluselvitys ulotetaan Natura- ja MAALI-alueelle, ja häiriötilanne (kaikki koneet täydellä teholla) mallinnetaan erikseen.

Lähteiköt	Kaksi lähteikköä n. 300 ja 400 m pohjoiseen ja yksi n. 500 m etelään (s. 75); vaikutuksia ei arvioida syntyvän (s. 119).	Johtopäätös tehdään vasta pohjavesiselvityksen jälkeen, ja lähteiköt otetaan mukaan pohjavesivaikutteisina luontokohteina (vrt. s. 120). Selvityksessä todetaan lähteiköiden luonnontila, koska luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty (vesilaki 2 luku 11 §).

Luonnonmetsä-työryhmän raportissa (Kansallispuistoverkoston kehittäminen, 2026, s. 71) Mäntänvuori sisältyy ehdotetun Mänttä-Keurusselän kansallispuiston rajaukseen vanhojen metsien ydinalueena, jolta lajiston levittäytyminen ympäristöön on mahdollista. Tämä korostaa, että Natura-alueen ja sitä ympäröivien metsien väliset ekologiset yhteydet on selvitettävä.

Hankealue on noin 40 hehtaaria (YVA-ohjelma s. 16), mutta asemakaava-alue on 44,8 hehtaaria (A1358 s. 4) ja osayleiskaavan muutosalue 43 hehtaaria (Y7 s. 4). Pyydämme vahvistamaan, että luontoselvitykset kattavat koko kaava-alueen.

6. Luontoselvitysten raportit julkisiksi (YVA, Y7 ja A1358)

YVA-ohjelman mukaan maastoselvitykset tehdään vuonna 2026: metsäkanalinnut huhtikuussa, pesimälinnusto touko–kesäkuussa, liito-orava ja viitasammakko toukokuussa, lepakot kesä–elokuussa sekä kasvillisuus ja luontotyypit heinäkuussa (s. 67–71). Esitämme, että:

1. selvitysraportit menetelmineen ja havaintokarttoineen julkaistaan YVA-selostuksen ja kaavaluonnosten liitteinä
2. kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä varmistetaan, että lehtojen kevätaspekti tulee kartoitetuksi, jos alueelta tai sen reunoilta löytyy lehtoja
3. selvityksissä kartoitetaan vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset luonnontilaiset pienvedet, kuten lähteet ja norot, sekä luonnonsuojelulain 64 §:n mukaiset suojellut luontotyypit hankealueelta ja Helikanojan varrelta Natura-alueen rajalle asti. Ohjelman mukaan kartoituksessa keskitytään vesilain ja luonnonsuojelulain suojelemiin elinympäristöihin (s. 71), ja hankealueelle tehdään pienvesiselvitys (s. 75).

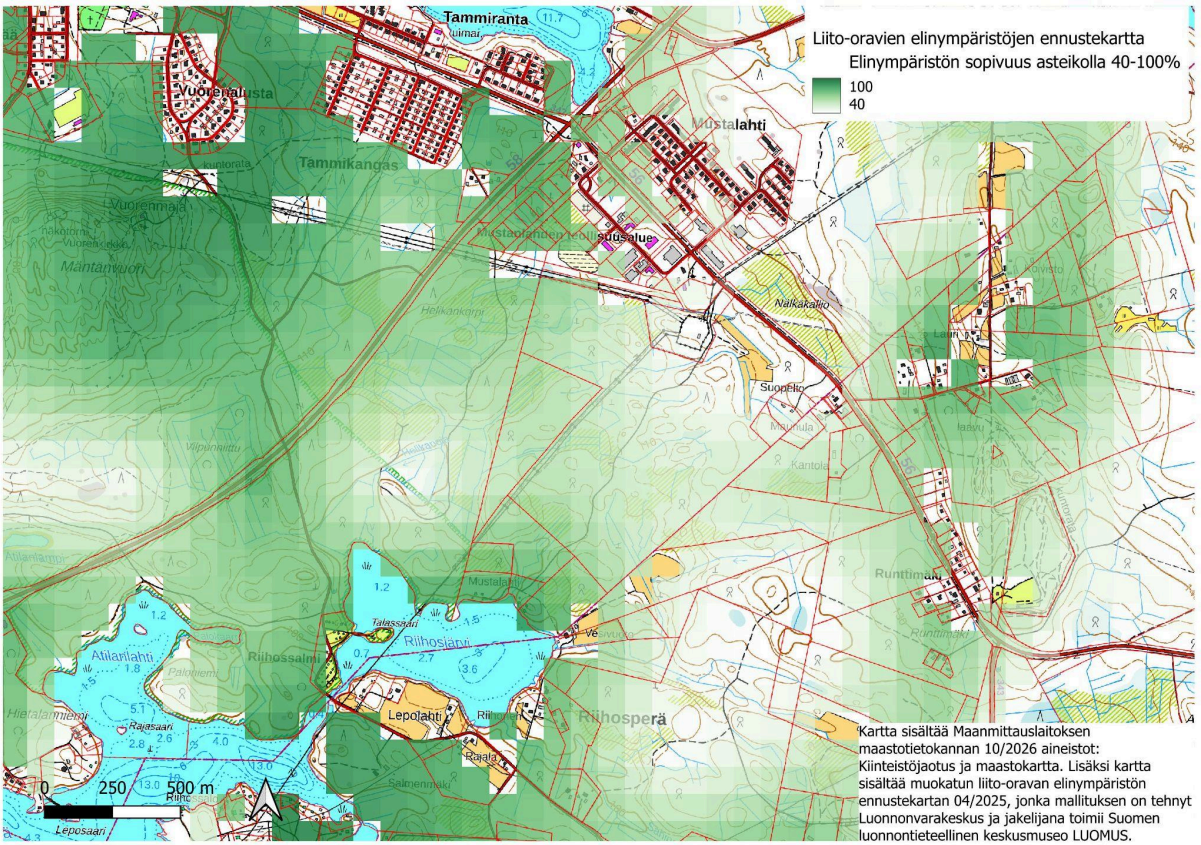
7. Liito-orava selvityksissä huomioitava myös ekologisen yhteyden säilyminen (YVA, Y7 ja A1358)

Luonnonvarakeskuksen mallintaman ja Suomen luonnontieteellisen museon julkaisemaan liito-oravan elinympäristöjen ennustekarttaan perustuvan tarkastelun mukaan Mustalahden datakeskuksen hankealueella sijaitsee liito-oravalle melko hyvin soveltuvia elinympäristöjä

(kuva 1). Lisäksi hankealuetta ympäröivillä alueilla on runsaasti sekä melko hyvin että hyvin soveltuvia elinympäristöjä.

Hankkeen suunnittelussa on varmistettava, ettei se heikennä tai hävitä liito-oravan mahdollisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja eikä katkaise ekologisia yhteyksiä soveltuvien elinympäristöjen välillä. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla kielletty.

Kuva 1. *Liito-oravan elinympäristöjen ennustekartta kuvaa liito-oravalle todennäköisesti sopivat elinympäristöt. Ennustekarttojen pienin erottuva yksikkö vastaa maastossa on 100 m × 100 m aluetta. Vaaleanvihreä alue indikoi sopivuus-arvoltaan 40 % ja mitä tummemman vihreä alue on, sitä lähempänä sopivuus on 100 %.*

Ennustekartat eivät kuvaa liito-oravan esiintymistä tai esiintymistodennäköisyyttä, vaan elinympäristöjä, jotka ovat sille sopivia.

8. YVA-menettelyn ja kaavojen yhteensovitus on kuvattava (Y7 ja A1358)

OAS:t eivät kuvaa YVA-menettelyä. YVA mainitaan vain arkeologisen inventoinnin lähdeviitteessä (OAS s. 10). YVA-ohjelman mukaan kaavat laaditaan samanaikaisesti

YVA-menettelyn kanssa (s. 62). Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä annetaan arviolta kesäkuussa 2027, ja kaavaluonnokset on tarkoitus asettaa nähtäville keväällä 2027 ja kaavaehdotukset kesällä–syksyllä 2027 (s. 48–49). Esitämme, että OAS:eihin lisätään:

1. YVA-menettelyn vaiheet, aikataulu ja yhteysviranomainen
2. mitkä selvitykset tehdään YVA:ssa ja mitkä kaavoitusta varten erikseen
3. miten YVA-selostus ja perusteltu päätelmä otetaan huomioon kaavoissa
4. että kaavaehdotuksia ei aseteta nähtäville ennen kuin perusteltu päätelmä on annettu.
5. että kaavaluonnokset asetetaan nähtäville vasta, kun YVA-selostuksen nähtävilläolo ja mielipiteiden jättöaika on päättynyt. Alustavan aikataulun mukaan YVA-selostus on nähtävillä maalis–huhtikuussa 2027 ja kaavaluonnokset keväällä 2027 (YVA-ohjelma s. 48–49). Jos ne ovat nähtävillä samaan aikaan, osalliset joutuvat ottamaan kantaa kaavaluonnokseen ennen kuin YVA-selostuksesta saatu palaute on käsitelty, eikä palautetta voida ottaa huomioon luonnosta laadittaessa.

9. Maakuntakaava ja kaava-alueiden rajaus (Y7 ja A1358)

Maakuntakaava (Y7). Alue on Pirkanmaan maakuntakaava 2040:ssä maaseutualuetta, ja hankealueen pohjoispuolella on ohjeellinen ulkoilureitti (YVA-ohjelma s. 58; OAS s. 6). Teollisuuden uusia sijaintipaikkoja koskevan 2. vaihemaakuntakaavan luonnos on tarkoitus asettaa nähtäville vuonna 2026 (YVA-ohjelma s. 58). Esitämme, että OAS:ssa kerrotaan, onko noin 45 hehtaarin datakeskusalue seudullisesti merkittävä, miten maakuntakaava otetaan yleiskaavassa huomioon ja käsitelläänkö aluetta vaihemaakuntakaavassa.

Rajaus (A1358 ja Y7). Asemakaava-alue on 44,8 hehtaaria (A1358 s. 4), osayleiskaavan muutosalue 43 hehtaaria (Y7 s. 4) ja YVA:n hankealue noin 40 hehtaaria (YVA-ohjelma s. 16). Pyydämme selventämään, mihin asemakaava ulottuu osayleiskaavan muutosalueen ulkopuolella ja mikä yleiskaava sillä osalla asemakaavaa ohjaa.

Yhteenveto

Esitämme, että:

1. **YVA:** Natura-vaikutukset luokitellaan todennäköisesti merkittäviksi, ja Natura-arviointia varten tehdään maastoselvitys, myös varhain keväällä tehtävä pöllöselvitys, Natura-alueella hankkeen vaikutusalueella sekä mitataan Helikanojan ja Riihosjärven vedenlaadun lähtötaso.
2. **YVA:** Metsän pysyvä menetys luokitellaan merkittäväksi, hiilijalanjälkilaskentaan sisällytetään maankäytön muutos ja hukkalämmön hyödyntämisestä tehdään konkreettinen tarkastelu.
3. **YVA, Y7 ja A1358:** Haitat ensin vältetään ja vähennetään, jäljelle jäävä luontoarvojen heikennys arvioidaan, ja hankkeesta vastaava kertoo, hyvitetäänkö se täysimääräisesti ekologisella kompensaatiolla. Hyvitystä ei käytetä Natura-vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa.

4. **YVA ja Y7:** Vaihtoehtoihin lisätään vaihtoehto, jossa Natura-alueen vastainen reuna ja Helikanojan varsi jätetään rakentamatta ja pienempi rakennusmäärä toteutetaan pienemmällä pinta-alalla.
5. **YVA:** Ekologisille yhteyksille, valolle, Natura- ja MAALI-alueen melulle sekä lähteiköille tehdään selvitykset, ja selvitykset kattavat koko kaava-alueen.
6. **Kaikki:** Luontoselvitysten raportit julkaistaan.
7. **Y7 ja A1358:** OAS:eissa kuvataan YVA-menettelyn ja kaavojen yhteensovitus. Kaavaluonnokset asetetaan nähtäville vasta YVA-selostuksen mielipideajan päätyttyä ja kaavaehdotukset vasta perustellun päätelmän jälkeen. Lisäksi kuvataan maakuntakaavan huomioon ottaminen ja kaava-alueiden rajausero.

Pyydämme, että meille ilmoitetaan yhteysviranomaisen lausunnosta, YVA-selostuksen valmistumisesta ja kaavojen etenemisestä alla oleviin osoitteisiin.

Tampereella, 20.10.2026

Suomen luonnonsuojeluliiton Mäntän seudun yhdistys ry
Sirkku Polvinen, puheenjohtaja
Rullamiehenkatu 14
35800 Mänttä
p. 050 373 1283
polvinensirkku@gmail.com

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry
Antti Virnes, puheenjohtaja
Tuulia Aho, järjestötyöntekijä
pirkanmaa@sll.fi
Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs.
33200 TAMPERE

Lähteet

- Mustanlahden datakeskushanke, YVA-ohjelma 11.9.2026 (Mustanlahden Datakeskus Oy / Welado Design Oy)
- Lupa- ja valvontavirasto: kuulutus 30.9.2026, LVV-U/104431/2026
- Keskustaajaman osayleiskaavan muutos Mustanlahden datakeskuksen alueella, OAS 14.9.2026, kaupungin kaavasivu
- Mustanlahden datakeskuksen asemakaava, OAS 14.9.2026 (sama sivu)
- Natura 2000 -tietolomake FI0331002 Mäntänvuori (ymparisto.fi)
- Luonnonsuojelulaki 9/2023 (3 § 5 kohta, 35 §, 39 §, 64 §, 11 luku)
- Vesilaki 587/2011 (2 luku 11 §)
- Alueidenkäyttölaki 132/1999 (9 ja 42 §)
- Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999 (17 §)
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 277/2017 (3 ja 4 §)
- Energiatehokkuuslaki 1429/2014, muutettu lailla 1382/2025 (27 b, 28 ja 29 §)
- EU-tuomioistuimen tuomio C-323/17, People Over Wind ja Sweetman, 12.4.2018
- Mustanlahden datakeskushanke, YVA-hankesivu (ymparisto.fi)
- Luonnonmetsä-työryhmä: Kansallispuistoverkoston kehittäminen, 2026
- Suomen 4. lintuatlas, Luomus ja BirdLife Suomi, tulokset.lintuatlas.fi, ruudut 688:337 Mänttä-Vilppula, Mänttä ja 688:338 Mänttä-Vilppula, Raja-aho